Kvinden og Samfundet

Udgivet af Dansk Kvindesamfund.

Nr. 38. | Kontor: Nørregade 33, St. | 18. September 1900. | Udgaar hver Tirsdag. | 16. Aarg.

Koster 50 Øre + Postpenge Kvartalet. Enkelte Numre 5 Øre.

Julie Laurberg.
Fotograf.
Hotel du Nord.
Indgang ad Porten. Elevator.

Emmy Thulstrup.
Hjemmelavet Konfekt,
tilkendt eneste
HÆDERS-DIPLOM VED KVINDERNES UDSTILLING 1895.
Panoptikon, V, 1. Sal o. G.
København. Telefon 19017.
Varerne bringes overalt.
Provinsordre effektueres pr. Omgaaende.

Tandlæge
Frøken Anna F. Hansen,
Frederiksborggade 34.

Tandlæge
Fru Tofte-Siesbye,
Amagertorv 31.

Annoncer

til „Kvinden og Samfundet" bedes sendt under Adresse: Ekspeditionen, Nørregade 33.

Klager over Uregelmæssighed i Forsendelsen bedes stilet skriftligt til Postvæsenet — hjælper dette ikke, da til Bladets Kontor.

Manuskripter, der indleveres til „Kvinden og Samfundet", maa til Efterretning for Redaktionen være forsynede med Navn og Adresse. Til anonyme Skrivelser kan Red. ikke tage Hensyn.

Kvinden og Samfundet.

Bestilles i Provinserne paa nærmeste Posthus og hos Landpostbudene, i Kjøbenhavn paa nærmeste Posthus og paa Bladets Kontor.

Abonnement 50 Øre + Postpenge, i Kjøbenhavn 9, i Provinserne 11 Øre Kvartalet.

Kvinden og Erhvervslivet.

Woman and Economics
af *Charlotte Perkins Stetson.*
(Fortsat).

Det, man opnaar ved at drive Kønsforskellen op til en unaturlig Højde, er maaske i Øjeblikket til Fornøjelse for Mændene, men det er hverken til Held for Kvinderne eller for Slægten, og allermindst til bedste for Udviklingen af en sund Kvindelighed.

Det er noget stort og godt baade for den enkelte og for Slægten, at Menneskene har udviklet en Evne til lidenskabelig Hengivelse, som kan vare Livet igennem. Men det er et Onde baade for Slægten og for den enkelte, naar denne Lidenskab opsluger alle andre menneskelige Følelser og Evner. Ægteskabet er ikke blot den naturligste Form for kønsligt Samliv — ogsaa blandt Dyrene finder vi ofte et trofast Sammenhold —, men det er tydeligvis den bedste Beskyttelse for den opvoksende Slægt og vil derfor sikkert blive opretholdt. Ægteskabelig Troskab er en smuk Ting; men det er ikke smukt at se den mishandlede Hustru staa for Skranken og nægte at vidne mod sin Bøddel; det er ikke godt at se en Kvinde hjælpeløs gaa til Grunde, fordi hun udenfor det ene ikke har noget i Verden at bryde sig om.

Ikke for intet har Mme. de Staël sagt, at Kærligheden for Manden er en Episode, for Kvinden derimod hendes hele Historie.

Til hende kommer alt, ikke blot Rigdom, Magt og Ære, men ogsaa Hjem, Lykke, Fred og Glæde gennem en lille gylden Ring. Logisk vilde det da være, om man lærte hende aabent og redeligt at kæmpe for at naa sit Maal. Men Nej! Hun maa ikke en Gang lade, som om hun attraaede det. Hun maa ikke række sin Haand ud efter det. Vente, vente og holdes i Uvidenhed om Livets mest elementære Sandheder, det er altfor ofte hendes Lod. Man ser endog det Særsyn, at Mødre lyver om disse Ting for deres egne Børn, lyver om Moderskabet for dem, de selv har givet Livet!

Hvad Mødrene derimod nok skal sørge for — og kan man fortænke dem i det? — er at forberede deres Døtre til Markedet. Markedet, det er Manden, hun er Varen. At hans Sanselighed derved bliver drevet overvættes højt op, det er ogsaa en af Følgerne af den falske Forbindelse mellem Kærlighed og økonomisk Fordel. Intet Under, at vort daglige Liv er fuldt af Ulykker, som ene og alene stammer fra denne unaturlige Sammenblanding. Intet Under, at Manden vender sig med Lede fra den Kvinde, som han selv har skabt.

*

Det naturlige, menneskelige er at veksle mellem at frembringe Værdier og at bruge dem. Nu har man tvunget Kvinden til at være udelukkende Konsument eller i hvert Fald til at indskrænke sin skabende Evne til Klæder og Mad. Kun det personlige har Værdi for hende, at tjene Samfundet kender hun ikke til. Der er for hende intet Forhold mellem det at give og at tage. Hun bliver forfængelig, egenkærlig, graadig, kan aldrig faa nok til sig og sine; og hun forplanter disse Egenskaber til sit Afkom. Manden — han maa skaffe. Det gælder for ham ikke om at være noget for at vinde Prinsessen, men om at eje noget, jo mere des bedre. Hun faar kun et Levebrød ved at faa en Mand, han derimod faar kun en Kone ved at faa et Levebrød — han bliver „Streber". I andre Forhold er vi kommen ud over den utilbørlige Individualisme, som fører til Rovdrift. Vi tror ikke længere, at vi skal sejre paa andres Bekostning. Vi ved, at vi skal vinde frem ved at gaa i sluttet Række. Men naar en Mand skal „sørge for sin Familie", da tillader han sig det utrolige i denne Retning, og Samfundet ser igennem Fingre med ham, ja tilklapper ham endog sit Bifald; da Farvel alt, hvad der hedder uegennyttigt Samfundsarbejde. Derfor har man jo ogsaa opstillet Cølibatet som den højeste Leveform. De, der vil leve for ideale Formaal, maa udsondre sig, hvert Køn for sig. Men er dette naturligt? Ingenlunde. Det naturlige er, at Mand og Kvinde arbejder sammen for hvad der er stort og herligt. Den dybe, inderlige, livsvarige Kærlighed mellem Mand og Kvinde er det højeste menneskelige Gode. Det er den hellige Ild; og det er Kvindens ædleste Hverv at holde den i Live. Bevidstheden herom lever ogsaa i Folkesamvittigheden. I Eventyret er det altid Askeladden, der faar Prinsessen fremfor sine rige og fornemme Rivaler. Men i det virkelige Liv — der gælder det at tage for sig af bedste Evne og give saa lidt som muligt, der er den rene uegennyttige Kærlighed snart kun et Navn — findes der en Undtagelse, da viser vor Undren noksom dens Sjældenhed.

Kvindens hele Interesse kommer til at samle sig om det personlige. Og ikke blot giver hun denne Tendens i Arv til Sønner og Døtre, hun opdrager dem ogsaa i denne lumre Atmosfære, kæler for deres Smaasvagheder, legemlige og sjælelige og giver dem en overdreven Forestilling om deres egen Vigtighed. Der udvikles herved en utilbørlig Individualisme, en stor personlig Egenkærlighed.

Og fordi hele Kvindens skabende Evne bliver holdt indenfor saa snævre Skranker, fostres der hos hende en urimelig Kærlighed til Pynt, en falsk Smag for Pragt og personlig Prydelse, der virker uheldbringende for Kunst, Industri, Videnskab, Fremskridt overhovedet. Den altfor kvindelige Kvinde hindrer med sit snævre, egoistiske Syn og sin Mangel paa Begreb om de sande Livsværdier Verdens økonomiske Fremgang.

*

Forfatterinden er en tro Tilhænger af Udviklingslæren; og ligesaa misfornøjet hun er med Kvindens nuværende sociale Stilling, særlig hendes økonomiske Afhængighed af Manden, ligesaa villig indrømmer hun, at den har gjort sin Nytte i Samfundsudviklingen. For det første har den lært Manden at være Menneske. Det, at han fik nogen at sørge for, nogen, der var afhængig af ham, har brudt hans Egoisme, lært ham at føle Ømhed, Overbærenhed, alle disse Dyder der egentlig er Kvindens; han blev ikke blot Ægtemand, men ogsaa Fader; Barnet maatte ikke længere nøjes med een, der havde Omsorg for det; det var et stort Fremskridt, at det fik to forskelligt udviklede Forældre. Ogsaa Kulturen vandt. Industrien har sin Oprindelse i Hjemmet, i Moderens Omhu for Barnet. Den lærer hende at klæde det, at vogte det mod Kulde og Hede, paa forskellig Maade at ruste det mod Farer og Nød. Som det hedder paa Dansk:

> Vist ingen Amazone
> den første Strømpe bandt,
> en yndig, nordisk Kone
> den ædle Kunst opfandt.

Men Hjemmet er ikke blot alle Kunsters Vugge, det bliver ogsaa deres Grav, dersom de ikke kommer videre. Arbejdet vilde aldrig være blevet andet end Husflid, intet ud over det Dilettanteri, som Madlavningen endnu den Dag i Dag stikker i, dersom ikke Manden havde overtaget det og med sin Foretagelseslyst forvandlet det til Storindustri. Han var Kvindens Herre, men ogsaa hendes Slave; og denne dobbelte Stilling drev ham til at gøre sit Yderste, mens han ellers vilde vedblevet kun